

Parlamentul
Republicii Moldova

D.C nr. 64
19 decembrie 2024

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională nr. 371 din 11 decembrie 2024

În conformitate cu prevederile art. 59 din Regulamentul Parlamentului RM, aprobat prin Legea nr. 797/1996, prezint spre examinare următorul amendamente la proiectul de lege cu privire la Curtea Constituțională nr.371/2024

- Articolul 9 alineatul (1)** va avea următoarea redacție:
(1) „Curtea Constituțională se compune din 6 judecători, numiți pentru un mandat de 6 ani care nu poate fi reînnoit.”

Motivare:

Argumentație pentru amendamentul la Legea privind Curtea Constituțională:

1. Necesitatea limitării la un singur mandat pentru judecătorii Curții Constituționale

Limitarea mandatului judecătorilor Curții Constituționale la o perioadă unică, fără posibilitatea de reînnoire, reprezintă o măsură fundamentală pentru asigurarea imparțialității, independenței și verticalității activității acestora. Principiul independenței funcționale a judecătorilor constituționali impune evitarea oricăror influențe politice sau personale care ar putea afecta procesul decizional. Permișiunea ca un judecător să dețină două mandate consecutive sau neconsecutive creează riscul unei politizări excesive a acestei instituții, ceea ce contravine principiilor statului de drept. Mai mult, un astfel de sistem favorizează presiunile politice sau condiționările la care judecătorii pot fi expuși în speranța unui al doilea mandat. De asemenea, practica internațională arată că multe state care respectă principiul independenței constituționale prevăd un

singur mandat unic pentru judecătorii Curții Constituționale (exemple: Germania, Franța, Italia). Un astfel de model garantează că deciziile Curții sunt luate exclusiv pe baza constituționalității, fără a urmări favoruri politice sau interese personale.

2. Încălcarea Legii nr. 100/2017 privind actele normative în procesul adoptării proiectului.

În conformitate cu art. 22 din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, procesul de elaborare și adoptare a actelor normative trebuie să respecte principiile transparenței decizionale și legalității. Totuși, procesul de elaborare și promovare a modificărilor la Legea privind Curtea Constituțională conține multiple nereguli:

1. Textul proiectului supus consultărilor publice a fost alterat fără justificare:

- La etapa de dezbateri publică pe platforma Ministerului Justiției, articolul 9 alin. (1) prevedea clar imposibilitatea reînnoirii mandatului judecătorilor Curții Constituționale.
- În forma finală înregistrată în Parlament, textul a fost modificat pentru a permite două mandate, fără nicio justificare juridică sau consultare publică suplimentară.
- Aceasta reprezintă o **încălcare a obligației legale de a menține transparența procesului normativ** și de a consulta publicul cu privire la orice modificare substanțială a textului proiectului.

3. Nerespectarea normelor de avizare guvernamentală:

- Guvernul a aprobat inițial un proiect care interzicea în mod explicit reînnoirea mandatului judecătorilor Curții Constituționale. Totuși, proiectul înregistrat ulterior în Parlament conține dispoziții contrare celor aprobate de Guvern, încălcând **art. 20 din Legea nr. 100/2017**, care prevede obligativitatea corelării actelor normative cu deciziile adoptate în mod oficial de instituțiile competente.

4. Nerespectarea principiului transparenței:

- Art. 13 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 obligă autoritățile să asigure accesul publicului la toate versiunile unui proiect normativ pe tot parcursul procesului decizional. Modificările operate între consultarea publică și înregistrarea în Parlament au fost făcute fără informarea societății civile, ceea ce constituie o gravă încălcare a acestui principiu.

3. Necesitatea modificării proiectului de lege pentru a asigura legalitatea și transparența.

În lumina celor menționate, propunem introducerea următoarei norme explicite în Legea privind Curtea Constituțională: “Mandatul judecătorilor Curții Constituționale este de 6 ani și nu poate fi reînnoit. Judecătorii Curții Constituționale nu poate fi reînnoit.”

Această modificare este justificată prin:

1. Asigurarea respectării principiilor statului de drept:

Curtea Constituțională trebuie să funcționeze în mod independent, iar limitarea la un singur mandat elimină riscul influențelor politice sau personale.

2. Respectarea procedurilor legale:

Textul trebuie să corespundă versiunii aprobate de Guvern și supuse consultărilor publice.

3. Îmbunătățirea imaginii și încrederii publicului în instituțiile statului:

Corectarea procesului legislativ întărește încrederea cetățenilor în transparența și legalitatea inițiativelor guvernamentale.

4. Practici internaționale relevante.

Multe state democratice aplică principiul unui singur **mandat pentru judecătorii constituționali** pentru a elimina riscul politizării. Exemple:

- Germania: Mandatul judecătorilor Curții Constituționale Federale este de 12 ani, fără posibilitatea reînnoirii.
- Franța: Judecătorii Consiliului Constituțional sunt numiți pentru un mandat unic de 9 ani.
- Italia: Mandatul judecătorilor constituționali este de 9 ani, fără reînnoire.

Aceste modele demonstrează eficiența unui mandat unic în asigurarea imparțialității, oferind un precedent pentru Republica Moldova.

Concluzie:

În vederea corectării încălcărilor de legalitate și transparență din procesul legislativ, precum și pentru consolidarea independenței și imparțialității Curții Constituționale, solicităm Parlamentului Republicii Moldova să adopte amendamentul propus. Aceasta va permite alinierea la standardele internaționale și va preveni riscurile de politizare a justiției constituționale.

Deputat în Parlament

Diana CARAMAN

Digitally signed by Caraman Diana
Date: 2024.12.19 14:41:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MOLDOVA EUROPEANĂ

